

Kertomus Kotikielen Seuran 136. toimintavuodesta

Seura on perustettu vuonna 1876. Sen tehtävänä on edistää suomen kielen tutkimusta, tuntemusta ja käyttöä. Tällä hetkellä keskeisimpiä toimialoja ovat aikakauslehti Virittäjän julkaiseminen sekä kokousten ja symposiumien järjestäminen. Lisäksi Seura myöntää vuosittain rahastoistaan apurahoja ja palkintoja.

Sadantenakolmantenakymmenentenä kuudentena toimintavuotenaan Kotikielen Seura on kokoontunut viisi kertaa. Kokouksissa on käynyt keskimäärin 29 henkeä.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2011 Seuran esimies, professori Marja-Leena Sorjonen piti juhlaesitelmän ”*Että, siis ja elikkä* keskustelukumppania tulkitsemassa”. Vuosikokouksessa Kotikielen Seuran neljänneksi kunniajäseneksi kutsuttiin professori Lea Laitinen.

Huhtikuun 16. päivänä järjestettiin teemapäivä *Viranomaiskieli – demokration este vai edistäjä*. Tilaisuudessa puhuivat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusprofessori Jussi Simpura aiheesta ”Virkakieli, vallan mieli?”, tohtori Ulla Tiililä ja dosentti Liisa Raevaara Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta aiheesta ”Toimiva virkakieli – muutakin kuin selkeää: Kirjoitetun ja puhutun kielen näkökulma”, oikeusministeriön lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen aiheesta ”Miksi lakikieltä ei aina tarkoiteta kaikille, vaikka laki kaikkia velvoittaakin?” ja erikoistutkija, EU-kielenhuoltaja Aino Piehl Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta aiheesta ”Monimerkityksinen ymmärrettävyys: Lainvalmistelijan ja kielenhuoltajan käsityksiä soveltamassa”.

Loppukeskusteluun johdatti professori Marja-Leena Sorjonen.

Syyskuun 22. päivänä filosofian maisteri Katariina Harjunpää esitelmöi aiheesta ”Käännösvuorojen rakentuminen monikielisessä arkikeskustelussa”.

Marraskuun 24. päivänä esittäytyi dosentti Urho Määtän johtama BEDLAN-hanke (Biological evolution and diversification of languages). Esityksen aiheena oli ”Biologisten ja laskennallisten menetelmien käyttö uralilaisten kielten tutkimuksessa”. Oman puheenvuoronsa esittivät dosentti Urho Määttä, maisteri Terhi Honkola ja maisteri Jyri Lehtinen. Lisäksi kokouksessa valittiin Virittäjän toimitusneuvostoon uudet jäsenet erovuoroisten tilalle.

Helmikuun 9. päivänä 2012 professori Jaakko Leino esitelmöi aiheesta ”Suomen kielen infinitiivirakenteiden persoonakongruenssista”.

Seuran esimiehenä on toiminut dosentti Tiina Onikki-Rantajääskö, ensimmäisenä varaesimiehenä tohtori Mari Siirainen, toisena varaesimiehenä maisteri Toni Suutari, sihteerinä maisteri Riitta Juvonen, varasihteerinä maisteri Eero Voutilainen, rahastonhoitajana tohtori Kaarina Pitkänen-Heikkilä sekä muina johtokunnan jäseninä dosentti Terhi Ainiala, professori Ritva Laury ja professori Marja-Leena Sorjonen. Tilitarkastajina ovat olleet tohtori Anna-Kaisa Pohjola ja merkonomi Karri Haaparinne sekä varatilitarkastajina professori Helena Kangasharju ja maisteri Ritva Pallaskallio. Kirjanpidosta on vastannut Pretax Oy.

Seuran johtokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana 31. maaliskuuta, 28. huhtikuuta, 18. toukokuuta, 22. syyskuuta ja 15. marraskuuta 2011 sekä 23. tammikuuta ja 15. helmikuuta 2012 eli yhteensä seitsemän kertaa.

Seurassa oli vuoden 2011 lopussa neljä kunniajäsentä ja 615 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä, joista 324 oli täysjäseniä ja 291 opiskelijajäsentä.

Seuraa on edustanut Tieteellisten seuran valtuuskunnan syyskokouksessa I varaesimies Mari Siirainen ja Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa II varaesimies Toni Suutari.

August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen yhteinen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-Ugrilaisen Seuran edustajina professori Riho Grünthal, professori Sirkka Saarinen ja asemansa puolesta Suomalais-Ugrilaisen Seuran esimies professori Ulla-Maija Forsberg sekä Kotikielen Seuran edustajina esimies Tiina Onikki-Rantajääskö ja professori Marja-Leena Sorjonen, on päättänyt kokouksessaan 10. helmikuuta 2012 antaa vuoden 2011 jaettavissa olevasta 8 500 euron tuotosta viisi 1 700 euron palkintoa: Aino Koivistolle väitöskirjasta *Sanomatakin selvää? Ja, mutta ja että puheenvuoron lopussa*, Liisa Mustanojalle väitöskirjasta *Idiolekti ja sen muuttuminen: Reaaliaikatuutkimus Tampereen puhekielestä*, Riikka Nissille väitöskirjasta *Totuuden jäljillä: Tekstin tulkinta nuorten aikuisten raamattupiirikeskusteluissa*, Rea Peltolalle väitöskirjasta *Cohésion modale et subordination: Le conditionnel et le jussif finnois au miroir de la valeur sémantique et discursive du subjonctif français* ja Marjo Savijärvelle väitöskirjasta *Yhteisestä toiminnasta yhteiseen kieleen: Keskusteluanalyttinen tutkimus toisen kielen op-*

pimisesta kielikylpypäiväkodin arkitilanteissa.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2011 julistettiin haettavaksi Sanakirjasäätiön rahastosta 2 000 euron apuraha suomen ja sen sukukielten tutkimukseen. Huhtikuun 28. päivänä 2011 pitämässään kokouksessa rahaston lautakunta, jonka muodostaa Kotikielen Seuran johtokunta, on päättänyt myöntää Sofia Björklöfille, Henna Massiselle ja Jutta Salmiselle kullekin 400 euroa pro gradu -tutkielman tekoon, Minna Jaakolalle 350 euroa osallistumiseen Grammar and Context – New Approaches to the Uralic Languages III -konferenssiin Budapestissa, Tapani Möttöselä 350 euroa osallistumiseen Contemporary Cognitive Linguistics -kurssille Tromssassa sekä Pinja Ruposelle 100 euroa artikkelin kirjoittamiseen.

Kokouksessaan 15. helmikuuta 2012 Sanakirjasäätiön rahaston lautakunta on päättänyt jakaa Sanakirjasäätiön rahaston vuoden 2011 jaettavissa olevasta 3 654,40 euron tuotosta ja edellisen vuoden varauksista 2 000 euroa apurahoina suomen ja sen sukukielten tutkimukseen. Apuraha julistetaan haettavaksi Kotikielen Seuran vuosikokouksessa ja päätös ilmoitetaan 27. huhtikuuta 2012. Apuraha voidaan jakaa usean hakijan kesken. 1 600 euroa käytettävissä olevista varoista käytetään Kotikielen Seuran lehtileikearkiston digitoimiseen ja luettelointiin ja Seuran luottamushenkilörekisterin luettelointitehtävään. Loput tuotosta varataan myöhempää käyttöä varten.

Kokouksessaan 23. tammikuuta 2012 E. A. Saarimaan rahaston lautakunta, jonka muodostaa Kotikielen Seuran johtokunta, on päättänyt myöntää vuoden 2011 jaettavissa olevasta yhteensä 4 043,31 euron tuotosta ja edellisvuoden varauk-

sesta 750 euron palkinnon Inkeri Lehtimajalle artikkelista ”Teacher-oriented address terms in students’ reproach turns” (ilm. julkaisussa *Linguistics and Education* 22 s. 348–363), 500 euron palkinnon Salla Nurmiselle artikkelista ”Aspektin ilmaiseminen suomen kielessä – lauseen ominaisuus” (ilm. julkaisussa *Sananjalka* 53 s. 61–83), Kimmo Svinhufvudille artikkelista ”Varovasti edeten ja taas perääntyen: Opponentin palautevuoron rakentuminen” (ilm. julkaisussa *Virittäjä* 115 s. 156–192) ja Laura Tyysterille artikkelista ”Sukupuolen merkitseminen Nykysuomen sanakirjan ja Kielitoimiston sanakirjan *nais-* ja *mies-*alkuisissa yhdys-substantiiveissa” (ilm. julkaisussa *Sananjalka* 53 162–180) sekä Emmi Laukkaselle 250 euroa artikkelista ”*Pieni ja hento ote – siinä kaikki*: Empatia Dave Lindholmin *Pieni ja hento ote* ja *Joo, joo, mä rakastan sua* -kappaleissa” (ilm. julkaisussa Ilona Herlin, Emmi Laukkanen, Maria Mäkinen, Jutta Salminen ja Laura Visapää [toim.] *Kieli ja empatia* s. 54–69). Jäännös varataan jaettavaksi myöhemmin.

Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies Tiina Onikki-Rantajääskö, professori Riho Grünthal ja maisteri Riitta Juvonen, on päättänyt kokouksessaan 10. helmikuuta 2012 antaa vuoden 2011 jaettavissa olevasta yhteensä 2 212,41 euron tuotosta ja edellisvuoden varauksesta Ninni Jallille 500 euron palkinnon pro gradu -tutkielmasta ”*Mä varmaan teitittelen enemmän kuin perussuomalainen*”: Virolaisten maahanmuuttajien näkemyksiä puhuttelusta suomessa ja virossa ja Leena Huimalle, Santeri Juntilalle ja Denis Kuzminille 500 euroa väitöskirjatyöskentelyyn. Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten.

Hesteon koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies Tiina Onikki-Rantajääskö, Hesteon hallituksen jäsen Leena Paatero, tohtori Kaisa Pitkänen-Heikkilä ja maisteri Riitta Juvonen, on kokouksessaan 26. tammikuuta 2012 päättänyt, että vuoden 2011 108,09 euron tuotto varataan myöhempää käyttöä varten.

Kuluneena toimintavuonna Seura on perinteiseen tapaan onnitellut ansioituneita jäseniään heidän merkkipäivinänsä sekä ottanut osaa poismenneiden jäsenten omaisten suruun.

Aikakauslehti *Virittäjä* ilmestyi vuonna 2011 neljänä vihkona, joissa oli yhteensä 640 sivua. Tilajia oli vuoden 2011 lopussa 831. Päätoimittajana on toiminut dosentti Anne Mäntynen. Toimitussihteerinä on työskennellyt maisteri Kaisa Ranta, ja kirjallisuusosastosta on vastannut tohtori Maria Kela. Toimituksessa on työskennellyt myös suomen kielen opetuksen toimittajana tohtori Maarit Berg. Verkkosivuista on vastannut maisteri Toni Suutari, ja *Virittäjän* taloutta ja tilauksia on hoitanut maisteri Hanna-Ilona Härmävaara.

Aikakauslehti *Virittäjän* toimitusneuvosto on kokoontunut 25. helmikuuta 2011. Toimitusneuvostoa johti professori Marja-Leena Sorjonen. Muina jäseninä ovat toimineet professori Hannele Dufva, professori Marja-Liisa Helasvuo, dosentti Ilona Herlin, professori Tuomas Huumo, professori Kaisa Häkkinen, dosentti Jarmo Jantunen, professori Marja Järventausta, tohtori Kaija Kuiri, professori Johanna Laakso, professori Jarmo Lainio, professori Lea Laitinen, dosentti Petri Lauerma, professori Ritva Laury, professori Esa Lehtinen, tohtori Kaija Mallat, tohtori Richard Ogden, professori

Karl Pajusalu, tohtori Helka Riionheimo ja professori Liisa Tainio. Toimitusneuvoston puheenjohtajana on toiminut 14. maaliskuuta 2011 alkaen seuran esimies, dosentti Tiina Onikki-Rantajääskö. Toimitusneuvoston jäsenistä vuoden 2011 lopussa erovuoroisia olivat professori Marja-Liisa Helasvuo, dosentti Ilona Herlin, professori Kaisa Häkkinen, professori Marja Järventausta, dosentti Petri Lauerma, professori Ritva Laury, professori Esa Lehtinen, professori Karl Pajusalu ja professori Liisa Tainio. Toimitusneuvoston uusina jäseninä ovat vuoden 2012 alusta aloittaneet professori Arto Anttila, tohtori Outi Duvallon, tohtori Minna Jaakola, professori Matti Miestamo, dosentti Taru Nordlund, professori Renate Pajusalu, professori Marko Pantermöller, professori Marja-Leena Sorjonen, tohtori Minna Suni ja tohtori Ulla Tiililä.

Seuran pitkäaikaisten sijoitusten arvoksi on vuoden 2011 tilinpäätökseen merkitty 126 445,00 euroa. Seuran ja Virittäjän pankkitalletusten määrä on ollut tilikauden päättyessä 46 726,57 euroa. Näistä varoista, yhteensä 173 171,57 euroa, kuului Virittäjälle 26 547,92 euroa ja Seuralle ja sen hallinnoimille rahastoille 146 623,65 euroa. Pitkäaikaiset sijoitukset jakautuvat Seuralle ja rahastoille seuraavasti: Kotikielen Seura 3,9 %, Sanakirjasäätiö 36,1 %, Lauri Kettusen rahasto 31,8 %, E. A. Saarimaan rahasto 26,6 % ja Hesteen koululaiskielirahasto 1,6 %.

Taseeseen on merkitty myös muita eriä. Vuoden 2011 taseessa vastaavaa ja vastattavaa on kumpaakin 175 128,53 euroa.

Virittäjän tuotot olivat vuonna 2011 ilman avustuksia yhteensä 26 386,21 euroa. Nämä tulot ovat kertyneet tilausmaksuista (25 937,54 euroa) ja korkotuotoista (448,67 euroa). Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan myöntämä julkaisuavustus oli edellisvuotta koskeneen palautuksen jälkeen 15 904,00 euroa. Koneen Säätiö myönsi OJS-siirtymään tilikaudelle 2011 3 599,50 euroa. Yhteensä Virittäjän tulot olivat 45 889,71 euroa. Menoja kertyi 46 282,97 euroa. Suurimmat kulut aiheutuivat painatuksesta ja postituksesta (16 035,71 euroa), palkoista ja palkkioista (sosiaalikuluneen 26 229,28 euroa). Virittäjän tulos vuodelta 2011 on siis 393,26 euroa alijäämäinen.

Seuran tuotot koostuivat pääosin jäsenmaksuista, jotka olivat 2 817,00 euroa. Seuran kulut olivat 2 368,84 euroa, ja ne koostuivat pääosin kirjanpidosta ja jäsenkokousten järjestämisestä. Kotikielen Seuran ja Virittäjän vuoden 2011 yhteinen tilinpäätös osoittaa tuottoja 58 146,91 euroa ja kuluja 57 526,00 euroa, joten ylijäämäksi muodostuu 620,91 euroa.

Helsingissä 15. helmikuuta 2012

RIITTA JUVONEN
Kotikielen Seuran sihteeri
etunimi.sukunimi@helsinki.fi